

SCHLUSSKOMMUNIQUE

1. Vom 19. bis 22. September 1999 fand in Wien die Zweite Iranisch-Österreichische Konferenz auf akademischer Ebene statt. Thema der Konferenz war: "Werte - Rechte - Pflichten. Grundfragen einer gerechten Ordnung des Zusammenlebens in christlicher und islamischer Sicht". Sie wurde vom Religionstheologischen Institut St. Gabriel in Zusammenarbeit mit dem Zentrum für Interreligiösen Dialog der iranischen Organisation für Islamische Kultur und Beziehungen veranstaltet und vom Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten und dem Bundesministerium für Wissenschaft und Verkehr unterstützt.

Die Tagung, an der 18 iranische und österreichische Wissenschaftler teilnahmen, war eine Folgeveranstaltung einer ersten Begegnung, die im Jahr 1996 in Tehran stattfand und unter dem Thema "Gerechtigkeit in den internationalen und interreligiösen Beziehungen in islamischer und christlicher Perspektive" stand.

2. Ziel der Tagung war es, den gemeinsamen Beitrag der islamischen und christlichen Religionsgemeinschaften zur Bewältigung der Probleme unserer Zeit zu erörtern. Dabei ging es insbesondere um die Beziehung zwischen Rechten und Pflichten der Menschen in der Gesellschaft und deren Verankerung in verbindlichen Wertmaßstäben.
3. Festgestellt wurde ein großes Maß an Konvergenzen in der Beurteilung ethischer Werte als Grundlage einer gerechten Ordnung des Zusammenlebens. Weitreichende Unterschiede wurden erkennbar in der näheren Begründung, Deutung und Anwendung in Staat, Recht und Gesellschaft, deren Geschichte in mancher Hinsicht unterschiedlich verlaufen ist. Umso mehr wurde die Notwendigkeit bejaht, den Dialog fortzusetzen, um neue Wege der Zusammenarbeit in einer Welt zu finden, die immer mehr zu einem einzigen Schicksalsraum für die Menschheit wird.
4. In diesem Zusammenhang wurde beschlossen, gemeinsam die Arbeit an einem "Wörterbuch des Dialoges" zu beginnen, in dem die Schlüsselbegriffe des Dialoges unter verschiedenen wissenschaftlichen Perspektiven in Farsi und Deutsch dargestellt werden sollen.
5. Wir begrüßen die Idee eines Jahres des Dialoges der Kulturen im Jahr 2001 und schlagen vor, diese durch die Fortsetzung des Dialoges der Religionen zu unterstützen.
6. Die Konferenzakten - Referate und Diskussionsbeiträge - werden wie bei der ersten Konferenz in Farsi und auf Deutsch veröffentlicht.

Wien, am 22. September 1999

بیانیه پایانی همایش

۱- دومین همایش علمی و آکادمیک اندیشمندان ایرانی و اطریشی از ۲۸ تا ۳۱ شهریور ۱۳۷۸ (۱۹ تا ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۹) در شهر وین برگزار شد. موضوع این همایش عبارت بود از «ارزشها - حقوق - وظائف، مسائل اساسی نظم عادلانه زندگی مشترک انسانی از دیدگاه مسیحیت و اسلام» این گردهمایی توسط انستیتوی الهیات و ادیان دانشگاه سنت گابریل با همکاری مرکز گفتگوی بین ادیان (وابسته به سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی) در ایران و با حمایت وزارت خارجه و وزارت علوم و ترابری اطریش برگزار شد.

این همایش که ۱۸ دانشمند ایرانی و اطریش در آن شرکت داشتند، ادامه اولین ملاقاتی است که در سال ۱۳۷۴ (۱۹۹۶) بین دو طرف در تهران صورت گرفته و موضوع آن «عدالت در روابط بین الملل و بین ادیان از دیدگاه اندیشمندان مسلمان و مسیحی» بود.

۲- هدف این همایش بررسی نقش و عملکرد مشترک پیروان اسلام و مسیحیت برای حل مسائل عصر حاضر بود. در این راستا مخصوصاً به رابطه بین حقوق و وظائف انسانها در جامعه توجه شده و راه‌های متکی ساختن حقوق و وظائف بر معیارهای ارزشی الزامی مورد بررسی قرار گرفت.

۳- طرفین به این نتیجه رسیدند که در زمینه ارزیابی ارزش‌های اخلاقی (به عنوان اساس نظم عادلانه زندگی مشترک انسانی) بین دو طرف تا حد زیادی همگرایی و نزدیکی وجود دارد. در عین حال در زمینه استنتاج و تفسیر این ارزشها و کاربرد آنها در دولت و سیستم‌های حقوقی و اجتماعی (که در تاریخ این دو مذهب مسیرهای مختلفی را طی کرده اند)، تفاوت‌های گسترده‌ای مشاهده شد. با وجود این تفاوت‌ها طرفین ضرورت ادامه گفتگوهای دوجانبه را بیش از پیش از مورد تأیید قرار دادند، تا بدینوسیله به راه‌های جدید همکاری در دنیائی نائل آیند که بیش از گذشته در حال تبدیل شدن به مکان واحد و مشترکی برای تعیین سرنوشت همه بشریت می‌باشد.

۴- در این همایش تصمیم گرفته شد مشترکاً تدوین یک «واژه نامه گفتگو» آغاز گردد، که در آن مفاهیم کلیدی گفتگوهای مشترک از دیدگاه علوم مختلف به زبان‌های فارسی و آلمانی جمع آوری گردد.

۵- ضمن استقبال از ایده گفتگوی بین فرهنگ‌ها در سال ۲۰۰۱ پیشنهاد میکنیم آنها را با ادامه گفتگوی بین ادیان مورد حمایت قرار دهیم.

۶- مدارک این کنفرانس یعنی مقالات و مباحث آن مانند همایش اول به زبانهای فارسی و آلمانی منتشر خواهد شد.